

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNIKA GENERALNEGO
RIMVYDASA NORKUSA
przedstawiona w dniu 22 maja 2025 r.¹

Sprawa C-117/24

**JYSK Kereskedelmi Kft.
przeciwko**

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry)]

Odesłanie prejudycjalne – Środowisko naturalne – Obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna – Stosowanie, a także utrzymywanie i dokonywanie oceny systemu zasad należytej staranności – Zakres oddziaływania – Dostęp podmiotu do systemu spółki dominującej

1. Niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) nr 995/2010² w związku z art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia. W niniejszej sprawie Trybunał będzie miał za zadanie wydać orzeczenie w przedmiocie zakresu obowiązków spoczywających na podmiocie, który wprowadza po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym drewno i produkty z drewna, a w szczególności w przypadku, gdy podmiot ten należy do grupy spółek.

I. Ramy prawne

A. Rozporządzenie nr 995/2010

2. Artykuł 1 rozporządzenia nr 995/2010, zatytułowany „Przedmiot”, stanowi:

„Niniejsze rozporządzenie ustanawia obowiązki podmiotów wprowadzających drewno i produkty z drewna po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym, a także obowiązki podmiotów handlowych”.

¹ Język oryginału: francuski.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 października 2010 r. ustanawiające obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. 2010, L 295, s. 23).

3. Artykuł 2 tego rozporządzenia, zatytułowany „Definicje”, stanowi:

„Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

[...]

b) »wprowadzanie do obrotu« oznacza dostarczenie odpłatnie lub nieodpłatnie – dowolnym sposobem i niezależnie od stosowanej techniki sprzedaży – drewna lub produktów z drewna po raz pierwszy na rynek wewnętrzny do celów dystrybucji lub wykorzystania w ramach działalności handlowej. [...]

c) »podmiot« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która wprowadza drewno lub produkty z drewna do obrotu;

[...]”.

4. Zgodnie z art. 4 tego rozporządzenia, zatytułowanym „Obowiązki podmiotów”:

„1. Wprowadzanie do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów pochodzących z takiego drewna jest zabronione.

2. Podmioty postępują z należytą starannością, wprowadzając do obrotu drewno lub produkty z drewna. W tym celu stosują one zestaw procedur i środków zwany dalej »systemem zasad należytej staranności«, określony w art. 6.

3. Każdy podmiot utrzymuje i regularnie ocenia stosowany przez siebie system zasad należytej staranności, z wyjątkiem sytuacji, w której dany podmiot korzysta z systemu zasad należytej staranności ustanowionego przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8. Jako podstawę dla systemu zasad należytej staranności można wykorzystać istniejący na mocy ustawodawstwa krajowego nadzór oraz wszelkie dobrowolne mechanizmy kontrolne, które spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia”.

5. Artykuł 6 tego samego rozporządzenia, zatytułowany „Systemy zasad należytej staranności”, stanowi:

„1. System zasad należytej staranności, o którym mowa w art. 4 ust. 2, obejmuje następujące elementy:

a) środki i procedury zapewniające dostęp do następujących informacji dotyczących dostarczania przez dany podmiot drewna lub produktów z drewna wprowadzanych do obrotu:

– opis, w tym nazwa handlowa i rodzaj produktu, jak również nazwa zwyczajowa gatunków drzew oraz, w stosownych przypadkach, pełna nazwa naukowa,

– kraj pozyskania oraz, w stosownych przypadkach:

(i) region pozyskania drewna w danym kraju;

(ii) zezwolenie na pozyskanie,

- ilość (objętość, waga lub liczba jednostek),
- nazwa i adres dostawcy dostarczającego drewno podmiotowi,
- nazwa i adres podmiotu handlowego, któremu dostarczono drewno i produkty z drewna,
- dokumenty lub inne informacje potwierdzające, że drewno to i produkty z drewna spełniają wymogi mającego zastosowanie ustawodawstwa;

b) procedury oceny ryzyka umożliwiające podmiotowi analizę i ocenę, czy istnieje ryzyko, że nielegalnie pozyskane drewno lub produkty pochodzące z takiego drewna zostaną wprowadzone do obrotu.

W takich procedurach uwzględnia się informacje wymienione w lit. a), oraz odpowiednie kryteria oceny ryzyka, w tym:

- zapewnienie zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem, co może obejmować certyfikację lub systemy zweryfikowane przez strony trzecie dotyczące zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem,
- powszechność nielegalnego pozyskiwania poszczególnych gatunków drzew,
- powszechność nielegalnego pozyskiwania lub nielegalnych praktyk w kraju pozyskania lub regionie pozyskania drewna w danym kraju, w tym analizę powszechności konfliktu zbrojnego,
- sankcje nałożone przez Radę Bezpieczeństwa ONZ lub Radę Unii Europejskiej w odniesieniu do zakazu przywozu i wywozu drewna,
- złożoność łańcucha dostaw drewna i produktów z drewna;

c) z wyjątkiem sytuacji, w których ryzyko określone w trakcie procedur oceny ryzyka, o których mowa w lit. b), jest nieistotne, procedury ograniczania ryzyka obejmują zestaw odpowiednich i proporcjonalnych środków i procedur, mające na celu skuteczne zminimalizowanie tego ryzyka i mogą dotyczyć konieczności przekazania dodatkowych informacji lub dokumentów lub poddania weryfikacji przez stronę trzecią.

[...].

6. Artykuł 7 rozporządzenia nr 995/2010, zatytułowany „Właściwe organy”, w ust. 1 stanowi:

„Każde państwo członkowskie wyznacza właściwy organ lub właściwe organy odpowiedzialne za stosowanie niniejszego rozporządzenia.

[...].

7. Artykuł 8 tego rozporządzenia, zatytułowany „Organizacje monitorujące”, stanowi:

„1. Organizacja monitorująca:

- a) utrzymuje i regularnie ocenia system zasad należytej staranności określony w art. 6 i przyznaje podmiotom prawo do stosowania tego systemu;
- b) weryfikuje, czy podmioty te właściwie stosują system zasad należytej staranności;
- c) w przypadku gdy podmiot nie stosuje właściwie swojego systemu zasad należytej staranności, podejmuje odpowiednie działania, w tym powiadamia właściwe organy, jeżeli podmiot ten znacząco lub wielokrotnie uchybił swoim obowiązkom.

[...]”.

8. Artykuł 10 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Kontrola podmiotów”, stanowi:

„1. Właściwe organy przeprowadzają kontrole w celu sprawdzenia, czy podmioty spełniają wymogi określone w art. 4 i 6.

2. Kontrole, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się zgodnie z poddawanym okresowym przeglądom planem w oparciu o podejście uwzględniające ryzyko. Ponadto kontrole mogą być również przeprowadzane w przypadku gdy właściwy organ jest w posiadaniu stosownych informacji, w tym uzasadnionych zastrzeżeń dostarczonych przez strony trzecie, dotyczących spełnienia wymogów niniejszego rozporządzenia przez podmiot.

3. Kontrole, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować między innymi:

- a) analizę systemu zasad należytej staranności, w tym ocenę ryzyka i procedury ograniczania ryzyka;
- b) analizę dokumentacji i zapisów, wykazujących właściwe funkcjonowanie systemu zasad należytej staranności i procedur;
- c) kontrole wyrywkowe, w tym kontrole w terenie.

[...]”.

B. Rozporządzenie wykonawcze nr 607/2012

9. Artykuł 5 rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 607/2012³, zatytułowany „Zapisy prowadzone przez podmioty gospodarcze”, stanowi:

„1. Informacje dotyczące dostarczania drewna lub produktów z drewna przez dany podmiot, jak przewidziano w art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia [nr 995/2010], oraz stosowanie procedur

³ Rozporządzenie wykonawcze Komisji z dnia 6 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowych przepisów dotyczących systemu zasad należytej staranności oraz częstotliwości i charakteru kontroli organizacji monitorujących, przewidzianych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 ustanawiającym obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna (Dz.U. 2012, L 177, s. 16).

ograniczania ryzyka dokumentuje się przez prowadzenie odpowiednich zapisów, które są przechowywane przez okres 5 lat i udostępniane właściwemu organowi do kontroli.

2. Dzięki stosowaniu systemu zasad należytej staranności podmioty gospodarcze muszą być w stanie wykazać, w jaki sposób zgromadzone informacje zostały sprawdzone pod kątem kryteriów ryzyka, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b) rozporządzenia [nr 995/2010], w jaki sposób podjęto decyzję w sprawie środków ograniczających ryzyko oraz w jaki sposób podmiot określił stopień ryzyka”.

II. Okoliczności faktyczne w postępowaniu głównym, pytanie prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

10. JYSK Kereskedelmi Kft (zwana dalej „JYSK Węgry”) jest spółką prawa węgierskiego, która wprowadza do obrotu drewno i produkty z drewna, a co za tym idzie importuje drewno i produkty z drewna pochodzące z krajów trzecich. Właścicielem całości jej kapitału zakładowego jest spółka LLG A/S (zwana dalej „spółką dominującą”) zarejestrowana w Danii i prowadząca sprzedaż produktów z drewna. JYSK Węgry dokonuje przywozów samodzielnie, bez udziału spółki dominującej.

11. W 2023 r. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (krajowe biuro bezpieczeństwa łańcucha żywnościowego, zwane dalej „urzędem krajowym”), który jest organem właściwym w zakresie stosowania rozporządzenia nr 995/2010 na Węgrzech, przeprowadziło kontrolę w JYSK Węgry, w celu sprawdzenia w szczególności, czy JYSK Węgry posiadała system zasad należytej staranności (zwany dalej „SZNS”) zgodny z tym rozporządzeniem. Kontrola wykazała, że JYSK Węgry stosuje SZNS opracowany przez spółkę dominującą i oparty na analizach ryzyka przeprowadzonych zarówno przez spółkę dominującą, jak i przez Preferred by Nature, organizację monitorującą w rozumieniu art. 8 rozporządzenia. Spółka dominująca ma posiadać w Europie szereg spółek zależnych, a wszystkie z nich miały stosować ten sam SZNS.

12. Decyzją z dnia 26 maja 2023 r. urząd krajowy stwierdził naruszenie przez JYSK Węgry rozporządzenia nr 995/2010, nałożył na tę spółkę grzywnę i nakazał jej ustanowienie własnego SZNS ze względu na to, że nie posiadała SZNS ustanowionego we własnym imieniu i specjalnie utworzonego do celów prowadzonej przez nią działalności, jak również nie stosowała SZNS ustanowionego przez organizację monitorującą w rozumieniu art. 8 rozporządzenia nr 995/2010.

13. JYSK Węgry zaskarżyła tę decyzję przed Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry), który jest sądem odsyłającym w niniejszej sprawie, argumentując, że SZNS utrzymywany przez jej spółkę dominującą można uznać za jej własny system. Rozporządzenie nr 995/2010 nakłada jedynie obowiązek stosowania SZNS, a nie jego tworzenie.

14. Urząd krajowy uważa natomiast, że podmiot w rozumieniu rozporządzenia nr 995/2010 ma obowiązek samodzielnego utrzymywania SZNS. Skoro spółka dominująca powierza swoim spółkom zależnym autonomiczne zadania związane z przywozem, co ma miejsce w przypadku JYSK Węgry, która sama bezpośrednio dokonuje przywozu do Unii Europejskiej, zatem rozporządzenie to nakłada na spółki zależne, a zatem w szczególności na JYSK Węgry, obowiązek utrzymywania własnych SZNS.

15. W tym kontekście sąd odsyłający zastanawia się nad zakresem przewidzianego w rozporządzeniu nr 995/2010 obowiązku spoczywającego na danym podmiocie w ramach SZNS, a w szczególności nad tym, czy w celu spełnienia tego obowiązku wystarczy, by podmiot ten stosował SZNS w celu gromadzenia danych, oceny i ograniczania ryzyka w odniesieniu do drewna i produktów z drewna, które wprowadza po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym, czy też, przeciwnie, taki podmiot musi posiadać SZNS ustanowiony we własnym imieniu i utworzony specjalnie do celów prowadzonej przez niego działalności.

16. Sąd odsyłający zauważył, że, z uwagi na samodzielny charakter działalności prowadzonej przez JYSK Węgry, jako podmiot w rozumieniu rozporządzenia nr 995/2010, spółka ta jako taka podlega obowiązkom wynikającym z SZNS. Ponadto sąd odsyłający wskazał, że podczas kontroli niemieckiej spółki zależnej spółki dominującej organ właściwy w zakresie stosowania tego rozporządzenia w Niemczech uznał, że spółka zależna wypełnia swoje obowiązki w zakresie SZNS, stosując ten system utrzymywany przez spółkę dominującą.

17. W tych okolicznościach Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 995/2010 w związku z art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia należy interpretować w ten sposób, że zgodnie z tymi przepisami jest, aby podmiot miał dostęp do wskazanych w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia elementów [SZNS] utrzymywanego i ocenianego przez spółkę dominującą lub stosowanego przez spółkę dominującą, a ustanowionego przez organizację monitorującą w rozumieniu art. 8 [przywołanego rozporządzenia]?”.

18. Wydane w dniu 1 lutego 2024 r. postanowienie odsyłające wpłynęło do sekretariatu Trybunału w dniu 14 lutego 2024 r. Uwagi na piśmie przedstawiły urząd krajowy, druga strona postępowania w postępowaniu głównym, rządy węgierski i hiszpański oraz Komisja Europejska. Te podmioty, jak również skarżąca i druga strona w postępowaniu głównym uczestniczyły także w rozprawie, która odbyła się w dniu 26 lutego 2025 r.

III. Analiza

19. Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, czy praktyka spółki zależnej polegająca na posiadaniu dostępu do elementów SZNS, przewidzianego w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010, utrzymywanego i ocenianego przez spółkę dominującą lub stosowanego przez tę spółkę, a ustanowionego przez organizację monitorującą w rozumieniu art. 8, jest zgodna z wymogami wynikającymi z tego rozporządzenia. W związku z tym sąd ten zastanawia się nad zakresem obowiązków spoczywających na podmiotach określonych w art. 4 ust. 2 i 3 tegoż rozporządzenia.

W szczególności zastanawia się on, czy art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1 tegoż rozporządzenia ustanawiają wymóg, aby podmioty posiadały SZNS we własnym imieniu i aby był on specjalnie tworzony do celów prowadzonej przez nie działalności.

20. Należy zauważyć, że pojęcie SZNS, wokół którego koncentruje się pytanie przedstawione Trybunałowi przez sąd odsyłający w niniejszej sprawie, nie zostało zdefiniowane w prawie Unii. W tym względzie art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 995/2010 stanowi, że jest to zestaw procedur i środków, których kryteria

zostały wymienione w art. 6 ust. 1 tegoż rozporządzenia. A zatem z łącznej lektury tych przepisów można wywnioskować, że chodzi o metodę etapową, za pomocą której podmioty mogą zidentyfikować i ograniczyć ryzyko wprowadzenia do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów pochodzących z takiego drewna. Opracowane przez Komisję wytyczne dotyczące unijnego rozporządzenia w sprawie drewna⁴ świadczą ponadto o tym, że ta etapowa, udokumentowana i przetestowana metoda obejmuje kontrole i ma na celu osiągnięcie – w ramach procesu przedsiębiorstwa – wyniku zgodnego z założonymi celami.

21. Podczas rozprawy doprecyzowano, że stworzony przez spółkę dominującą SZNS udostępniony spółce zależnej zapewniał dostęp do wszystkich jego elementów w rozumieniu art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010, a spółka dominująca przeprowadzała w szczególności ocenę i ograniczanie ryzyka w imieniu spółki zależnej. Aby zatem udzielić użytecznej odpowiedzi na pytanie postawione przez sąd odsyłający, przy badaniu zakresu obowiązków spoczywających na podmiotach gospodarczych na podstawie art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia uwzględnij te wyjaśnienia.

22. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem przy dokonywaniu wykładni przepisu prawa Unii należy uwzględniać nie tylko jego brzmienie, lecz także jego kontekst oraz cele regulacji, której część on stanowi⁵.

A. Wykładnia językowa

23. Jeśli chodzi o brzmienie omawianych przepisów, art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 995/2010 stanowi, że w celu zachowania należytej staranności przy wprowadzaniu do obrotu drewna lub produktów z drewna, podmioty „stosują” SZNS. Ustęp 3 tego artykułu stanowi, że każdy podmiot „utrzymuje i regularnie ocenia stosowany przez siebie [SZNS], z wyjątkiem sytuacji, w której dany podmiot korzysta z [SZNS] ustanowionego przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8”.

24. Na wstępie należy zauważyć, że z brzmienia art. 4 ust. 2 i 3 wynika, iż na podmioty wprowadzające drewno i produkty z drewna po raz pierwszy do obrotu nakładane są dwa rodzaje obowiązków: z jednej strony obowiązek stosowania SZNS, a z drugiej – obowiązek jego utrzymywania i oceny⁶.

25. Pierwszy obowiązek, odnoszący się do stosowania SZNS, został określony w art. 4 ust. 2, który wyraźnie odsyła do art. 6 rozporządzenia nr 995/2010, przedstawiającego, jakie elementy powinien zawierać SZNS. Z lektury łącznej tych przepisów wynika, że obowiązek stosowania SZNS jest nierozzerwalnie związany z podejmowaniem odpowiednich działań w oparciu o wszystkie elementy składające się na ten system. W tym względzie środki takie powinny: (i) zapewniać podmiotowi dostęp do informacji dotyczących drewna i produktów z drewna, które wprowadza do obrotu, (ii) na podstawie tych informacji umożliwić podmiotowi analizę i ocenę,

⁴ Zawiadomienie Komisji z dnia 12 lutego 2016 r. – Wytyczne dotyczące rozporządzenia UE w sprawie drewna, C(2016) 755 final. Dokument ten, który można określić jako „soft law” lub normy niewiążące prawnie, stanowi jednak przydatny punkt odniesienia dla celów wdrażania i stosowania rozporządzenia nr 995/2010.

⁵ Wyrok z dnia 5 września 2024 r., W. GmbH (C-67/23, EU:C:2024:680, pkt 70).

⁶ Takie rozumienie jest konieczne z jednej strony ze względu na samą strukturę tego art. 4 rozporządzenia nr 995/2010, w którym wprowadzono rozróżnienie pomiędzy obowiązkami określonymi w jego ust. 2 i 3, a z drugiej strony ze względu na odmienne nazewnictwo użyte do opisanie tych obowiązków, które zostało przedstawione w tym punkcie niniejszej opinii.

czy istnieje ryzyko, że nielegalnie pozyskane drewno lub produkty pochodzące z takiego drewna zostaną wprowadzone do obrotu oraz (iii) umożliwić podmiotowi ograniczanie takiego ryzyka, jeżeli nie jest ono nieznaczące⁷.

26. Ponadto obowiązek stosowania SZNS dotyczy bezpośrednio jego treści, tj. konkretnych elementów, z których się on składa i które, co logiczne, mogą się różnić w zależności od prowadzonej przez poszczególne podmioty działalności handlowej. Należy dodać, że, biorąc pod uwagę brzmienie tych określonych w art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010 elementów, SZNS musi być, moim zdaniem, powiązany z działalnością handlową, w ramach której podmiot wprowadza drewno lub produkty z drewna do obrotu. Te elementy powinny prowadzić w szczególności do oceny i ograniczenia konkretnego ryzyka generowanego przez tę działalność⁸.

27. Natomiast drugi obowiązek, dotyczący utrzymywania i oceny SZNS, zgodnie z brzmieniem art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 995/2010 odnosi się do tych samych ram, w których zintegrowane są elementy SZNS. W związku z tym, ze względu na regularne przeprowadzanie oceny, do czego zobowiązuje, obowiązek ten wpływa – w bardziej ogólny sposób niż obowiązek, o którym mowa w art. 4 ust. 2 rozporządzenia – na samo funkcjonowanie SZNS jako metody⁹, który to SZNS, logicznie rzecz biorąc, musi być dostosowany do prowadzonej przez dany podmiot działalności handlowej.

28. Mając to na uwadze, należy zauważyć, że rozporządzenie, o którym mowa, nie definiuje pojęć „stosowania”, „utrzymywania” ani „oceny”, użytych do opisu obowiązków nakładanych na podmioty. Jednak ich zwykłe znaczenie w kontekście wprowadzania drewna lub produktów z drewna do obrotu sugeruje, że odnoszą się one do działania polegającego na korzystaniu, prowadzeniu i sprawdzaniu SZNS.

29. W szczególności Komisja podkreśla różnicę między *utrzymywaniem* SZNS, które polega na zapewnieniu dostępności środków i procedur przewidzianych w art. 6 rozporządzenia nr 995/2010, który to obowiązek spoczywa na podmiotach, a *ustanowieniem* tego systemu, co nie należy do ich obowiązków¹⁰. Jeśli chodzi o urząd krajowy, to, z jednej strony, wprowadza on rozróżnienie między *ustanowieniem*, *korzystaniem* i *okresowym monitorowaniem* własnego SZNS, a, z drugiej strony, *stosowaniem* SZNS opracowanego przez organizację monitorującą specjalnie dla danej działalności rynkowej, a którego prawidłowe stosowanie jest regularnie

⁷ Artykuł 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010. W tym kontekście istotne wydaje mi się podkreślenie, że art. 6 ust. 1 lit. b) i c) w związku z art. 4 ust. 2 tego rozporządzenia odnosi się do oceny i ograniczania *ryzyka*, w przeciwieństwie do oceny SZNS, o której mowa w art. 4 ust. 3 tego rozporządzenia.

⁸ Wniosek ten nasuwa się w świetle brzmienia tego art. 6 który odnosi się do „informacji dotyczących dostarczania przez dany podmiot drewna lub produktów z drewna wprowadzanych do obrotu” i do „procedury oceny ryzyka, które umożliwiają podmiotowi analizę i ocenę, czy istnieje ryzyko, że nielegalnie pozyskane drewno lub produkty pochodzące z takiego drewna zostaną wprowadzone do obrotu”, tj. działań związanych z prowadzoną przez ten podmiot działalnością handlową polegającą na wprowadzaniu do obrotu takiego drewna lub produktów z tego drewna.

⁹ Zgodnie z moją interpretacją, obowiązek przewidziany w art. 4 ust. 2 rozporządzenia nr 995/2010 ma na celu wyeliminowanie jakiegokolwiek konkretnego ryzyka, że którakolwiek partia drewna lub produktów z drewna wprowadzanego po raz pierwszy do obrotu została pozyskana nielegalnie. Natomiast obowiązek przewidziany w art. 4 ust. 3 ma na celu dokonanie bardziej ogólnej oceny tego, czy stosowany przez dany podmiot SZNS, w odniesieniu do całokształtu prowadzonej przezeń działalności handlowej, jest skuteczny jako metoda zapobiegania występowaniu takiego ryzyka, a w szczególności – czy umożliwia wykrywanie niepowodzeń w takim zapobieganiu. Aby uprościć moje uwagi, uważam, że obowiązek określony w art. 4 ust. 2 można uznać za konkretne działanie, stosowane wobec każdego produktu objętego działalnością handlową podmiotu i uwarunkowane czasowo momentem wprowadzenia tych produktów do obrotu. Jest to zatem procedura przeprowadzana punktowo – każdorazowo gdy produkt jest wprowadzany do obrotu. Natomiast ten art. 4 ust. 3 odnosi się do działania o charakterze ogólnym, które ma zastosowanie nie do produktu, ale do metody jako takiej. Ma ono zatem charakter okresowy.

¹⁰ Zakres prawny tego rozróżnienia sugeruje, że istnieje możliwość, iż dany podmiot może wypełniać obowiązki wynikające z rozporządzenia nr 995/2010, jeśli stosuje, utrzymuje i dokonuje oceny SZNS, nawet jeżeli system ten został ustanowiony przez stronę trzecią. Natomiast podmiot nie spełnia tych obowiązków, jeżeli sam ustanowił SZNS, ale nie stosuje go, nie utrzymuje ani nie dokonuje jego oceny, tak jak wymaga tego to rozporządzenie.

weryfikowane przez tę organizację. Ponadto, jak wynika z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, JYSK Węgry zarzucono między innymi to, że nie posiada SZNS ustanowionego we własnym imieniu i specjalnie wdrożonego dla działalności, którą prowadzi¹¹.

30. W tym względzie należy zauważyć, w pierwszej kolejności, że obowiązek ustanowienia SZNS nie został przewidziany ani też zdefiniowany w rozporządzeniu nr 995/2010, które wyraźnie ogranicza obowiązki podmiotów w ramach SZNS do jego stosowania, utrzymywania i oceny¹². Z terminów „stosowanie”, „utrzymywanie” i „ocena” nie wynika, żeby obejmowały one ustanowienie SZNS przez podmiot. Wręcz przeciwnie, użycie w art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 995/2010 terminów „[SZNS] stosowany przez [podmiot]” w przeciwieństwie do „[SZNS] ustanowiony przez organizację monitorującą” służy podkreśleniu różnicy między odpowiednimi obowiązkami tych jednostek.

31. W drugiej kolejności, zgodnie z brzmieniem art. 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia nr 995/2010, obowiązek stosowania, utrzymywania oraz oceny spoczywa na podmiotach gospodarczych. W szczególności, jeśli chodzi o obowiązek stosowania SZNS, sformułowanie użyte w art. 4 ust. 2 nakłada, jak rozumiem, ten obowiązek¹³ bezwarunkowo i wyłącznie na podmiot gospodarczy. Innymi słowy, brzmienie tego artykułu nie pozwala temu podmiotowi na wywiązanie się z tego obowiązku poprzez delegowanie go na inną osobę fizyczną lub prawną¹⁴.

32. W związku z tym, że względu na to, że art. 4 ust. 2 należy odczytywać łącznie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010, ich łączne brzmienie zdaje się sugerować pewną elastyczność w korzystaniu z niektórych elementów SZNS, o których mowa w tym ostatnim artykule. Jeśli chodzi, z jednej strony, o element SZNS dotyczący podejmowania „środków i procedur zapewniających dostęp do informacji związanych z drewnem i produktami z drewna, które podmiot wprowadza do obrotu”, należy stwierdzić, że zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 995/2010 nie można wykluczyć możliwości, że informacje, do których podmiot musi mieć dostęp, mogą być gromadzone przez osobę trzecią dla tego podmiotu.

33. Z drugiej strony, w odniesieniu do elementów SZNS odnoszących się w istocie do „procedur oceny ryzyka” w rozumieniu art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010, należy zauważyć, że art. 6 ust. 1 lit. b) akapit drugi tiret pierwsze stanowi, że jedno z odpowiednich kryteriów oceny ryzyka, a mianowicie zapewnienie zgodności z mającym zastosowanie ustawodawstwem, może obejmować certyfikację lub systemy zweryfikowane przez strony trzecie. Jeśli chodzi o „procedury ograniczania ryzyka” w rozumieniu art. 6 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia, artykuł ten stanowi, że mogą one dotyczyć konieczności poddania weryfikacji przez stronę trzecią. Zatem takie sformułowanie lit. b) akapit drugi tiret pierwsze oraz lit. c), w szczególności użycie sformułowań „może obejmować” i „mogą dotyczyć konieczności przekazania [...] informacji [...] lub poddania weryfikacji przez stronę trzecią”, sugeruje, że są to opcje pozostawione do uznania podmiotów, które mogą zdecydować się na pomoc osób trzecich przy korzystaniu z niektórych elementów SZNS¹⁵.

¹¹ Zobacz pkt 12 niniejszej opinii.

¹² W kontekście niniejszej sprawy, a w szczególności biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne w postępowaniu głównym, rozumiem ustanowienie SZNS jako opracowanie go przez sam podmiot (nie wykluczając jednak możliwości, że został on opracowany przez osobę trzecią, która stworzyła go w imieniu lub na rzecz tego podmiotu).

¹³ W tym sensie, że obowiązek ten jest związany z podejmowaniem działań na podstawie wszystkich elementów SZNS.

¹⁴ Należy zauważyć, że strony są zgodne co do tego, że JYSK Węgry jest podmiotem w rozumieniu rozporządzenia nr 995/2010, a zatem, w myśl art. 4 tego rozporządzenia, obowiązki określone w tym artykule ciążyą na tym podmiocie.

¹⁵ Ma to duże znaczenie praktyczne, szczególnie dla podmiotów będących osobami prawnymi, a tym bardziej dla grup spółek, jak ma to miejsce w niniejszym przypadku.

34. Należy pamiętać, jak wyjaśniono to na rozprawie, że spółka dominująca przeprowadza procedury oceny i ograniczania ryzyka dla swojej spółki zależnej i przekazuje tej spółce jej wyniki. Niemniej jednak brak wyraźnego wykluczenia tego, aby informacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 995/2010, były gromadzone przez osobę trzecią dla lub w imieniu podmiotu, a także aby podmiot mógł, w pewnym zakresie, korzystać z pomocy osób trzecich przy ocenie i ograniczaniu ryzyka, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b) i c), nie może być interpretowany – zgodnie z literalnym brzmieniem tego artykułu, odczytywanego łącznie z art. 4 ust. 2 tego rozporządzenia – jako pozwalający podmiotom na uchylenie się od obowiązku stosowania SZNS tylko na tej podstawie, że posiadają one dostęp do wszystkich elementów tego systemu, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie. Obowiązek stosowania, w rozumieniu art. 4 ust. 2, należy – moim zdaniem – interpretować jako obciążenie podmiotów odpowiedzialnością za podejmowanie odpowiednich działań w celu wyeliminowania wprowadzania do obrotu nielegalnie pozyskanego drewna i produktów z drewna, co ostatecznie pociąga za sobą proaktywne zachowanie ze strony podmiotu.

35. W tych okolicznościach, zważywszy na literalną wykładnię art. 4 ust. 2 w związku z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010, nie można uznać samego tylko posiadania dostępu do elementów SZNS za wystarczające, ponieważ stanowi to całkowite zwolnienie podmiotu z obowiązku stosowania tego systemu w rozumieniu tych artykułów.

36. Jeśli chodzi o drugi obowiązek – utrzymania i regularnej oceny SZNS – to, pomimo iż art. 4 ust. 3 rozporządzenia nr 995/2010 stanowi, że obowiązek ten spoczywa na „każdym podmiocie”, to przewidziano w nim również zasygnalizowany wprowadzającym go wyrażeniem „z wyjątkiem sytuacji” wyjątek zachodzący wówczas, gdy dany podmiot korzysta z SZNS ustanowionego przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8 tego rozporządzenia¹⁶. Literalna wykładnia art. 4 ust. 3 sugeruje, że stosowanie SZNS przez spółkę zależną należy wykluczyć, w sytuacji gdy utrzymaniem i oceną SZNS w istocie zajmuje się spółka dominująca, natomiast jedyny wyjątek wydaje się dotyczyć organizacji monitorujących.

37. Co więcej, w przypadku, gdy spółka zależna stosuje SZNS ustanowiony przez organizację monitorującą, podczas gdy prawo do stosowania SZNS zostało przyznane spółce dominującej, należy zauważyć, że w takiej sytuacji wystąpi więcej podmiotów, niż wyraźnie zezwała na to rozporządzenie nr 995/2010. Takiej sytuacji nie przewiduje wyraźnie również art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 tego rozporządzenia.

38. W związku z powyższym, moim zdaniem, zakres obowiązków spoczywających na podmiotach – a mianowicie stosowanie SZNS, w tym sensie, że to podmiot ponosi odpowiedzialność za podjęcie odpowiednich działań zgodnie z tym SZNS, z jednej strony, zaś wykonywanie obowiązku utrzymywania i oceny tego SZNS może zostać powierzone, zamiast temu podmiotowi, organizacji monitorującej, z drugiej strony – wyraźnie wynika z art. 4 ust. 2 i 3 oraz z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010. Logicznie wynika z tego także, że te czynności związane ze stosowaniem, utrzymywaniem i oceną muszą mieć związek z prowadzoną przez ten podmiot działalnością handlową.

¹⁶ Moim zdaniem ta różnica w odniesieniu do jednostki odpowiedzialnej za spełnienie tego obowiązku jest uzasadniona, biorąc pod uwagę fakt, że organizacja monitorująca, która jest osobą trzecią w stosunku do działalności handlowej danego podmiotu, byłaby zainteresowana jedynie „ramami”, w które wpisują się poszczególne elementy (zob. pkt 27 niniejszej opinii), podczas gdy – zgodnie z literalnym brzmieniem przedmiotowych przepisów – obowiązek podejmowania działań na podstawie tych elementów spoczywa zawsze na tym podmiocie (zob. pkt 31 niniejszej opinii).

B. Wykładnia kontekstowa

39. Moim zdaniem wykładnia kontekstowa art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010 pozwala potwierdzić – wynikający z wykładni językowej tych przepisów – zakres obowiązków ciążących na podmiotach.

40. W szczególności z motywu 12 rozporządzenia nr 995/2010 wynika w istocie, że przewidziane w tym rozporządzeniu konkretne środki oddziałują na postępowanie podmiotów. Motyw 16 nakłada na podmioty importujące drewno wymóg podjęcia kroków odpowiednich, aby upewnić się, że nielegalnie pozyskane drewno i pochodzące z niego produkty nie są wprowadzane do obrotu na rynku wewnętrznym. Artykuł 2 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego nr 607/2012 określa „obowiąz[ek] podmiotu nakazując[y] mu utrzymać środki i procedury zapewniające dostęp do informacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. a) [rozporządzenia nr 995/2010], w odniesieniu do każdej przesyłki drewna i produktów z drewna *wprowadzonych na rynek przez podmiot*”¹⁷. Ponadto art. 5 ust. 1 wspomnianego rozporządzenia wykonawczego nakłada na podmioty obowiązek prowadzenia odpowiednich zapisów dotyczących gromadzenia informacji i stosowania procedur ograniczania ryzyka, zaś w art. 5 ust. 2 nałożono na nie wymóg, aby były w istocie w stanie wykazać, w jaki sposób zgromadzone informacje zostały sprawdzone, w jaki sposób podjęto decyzję w sprawie środków ograniczających ryzyko oraz w jaki sposób został określony stopień ryzyka.

41. Z tego kontekstu, który, jak rozumiem, wiąże się również z wymogiem proaktywnego zachowania ze strony podmiotu, jasno wynika, że ciężar obowiązków wynikających z rozporządzenia nr 995/2010 spoczywa na podmiotach w związku z prowadzoną przez nie działalnością handlową polegającą na wprowadzaniu drewna lub produktów z drewna na rynek wewnętrzny po raz pierwszy. Moim zdaniem z powyższego można zatem wywnioskować, że istotnym elementem jest tu skuteczność systemu ochrony ustanowionego w rozporządzeniu, którego celem jest zapobieganie handlowi nielegalnie pozyskanym drewnem. Logiczne jest, że jego skuteczność nie będzie zapewniona, jeśli zastosowany SZNS będzie niedostosowany do prowadzonej przez podmiot działalności gospodarczej, tj., jeśli nie będzie oparty na informacjach dotyczących tej działalności.

42. W tym względzie, jeżeli – z zastrzeżeniem sprawdzenia tego przez sąd odsyłający – należałoby uznać, jak wyjaśniła JYSK Węgry na rozprawie, że SZNS jest dostosowany do prowadzonej przez nią działalności handlowej w tym sensie, że informacje gromadzone przez spółkę dominującą dla jej spółki zależnej rzeczywiście odnoszą się do produktów nabywanych przez tę ostatnią, oraz że ocena i ograniczanie ryzyka są przeprowadzane na podstawie tych informacji, to należy podkreślić, że to nie sam podmiot w rozumieniu rozporządzenia nr 995/2010, a mianowicie spółka zależna, lecz jej spółka dominująca stosuje SZNS w rozumieniu art. 4 ust. 2 w związku z art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia. To bowiem spółka dominująca podejmuje działania na podstawie wszystkich tych elementów SZNS, a spółka zależna ma jedynie do tych elementów dostęp.

43. Jednakże, jak wynika z pkt 40 i 41 niniejszej opinii, kontekst, w jaki wpisują się art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1, nie umożliwia, moim zdaniem, podmiotowi wywiązania się z tego obowiązku poprzez przeniesienie całości jego wykonania na jakąkolwiek inną osobę fizyczną lub prawną. Z zastrzeżeniem bowiem pewnej elastyczności w stosowaniu niektórych elementów SZNS¹⁸, to jak opisano w pkt 25, 26 i 34 niniejszej opinii, podmiot pozostaje związany obowiązkiem jego stosowania, co wiąże się z proaktywnym zachowaniem po jego stronie.

¹⁷ Wyróżnienie moje.

¹⁸ Zobacz pkt 32 i 33 niniejszej opinii.

44. W niniejszym przypadku prowadząca samodzielną działalność handlową spółka zależna nie może przenieść, działając w sposób zgodny z systemem ustanowionym w rozporządzeniu nr 995/2010, podejmowania decyzji i, bardziej ogólnie rzecz biorąc, proaktywnego zachowania, takiego jak ocena ryzyka i przyjmowanie środków mających na celu jego ograniczenie, na swoją spółkę dominującą, która również prowadzi samodzielną działalność handlową. System ten nakłada na podmiot, w tym przypadku na tę spółkę zależną, obowiązek dostosowania jej postępowania w celu zapobieżenia wprowadzaniu po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów z drewna.

45. Należy jednak zauważyć, że rozporządzenie nr 995/2010 przewiduje możliwość zwolnienia tego podmiotu z obowiązku regularnego utrzymywania i oceny SZNS, pod warunkiem że stosuje on SZNS ustanowiony przez organizację monitorującą¹⁹. Jednak z kontekstu art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia jasno wynika, że zwolnienie to ma zastosowanie wyłącznie do obowiązku regularnego utrzymywania i oceny. Natomiast obowiązek stosowania SZNS nadal spoczywa na tym podmiocie²⁰.

46. Artykuł 8 rozporządzenia nr 995/2010, zgodnie z jego tytułem, reguluje kwestie organizacji monitorujących i stanowi, że mogą one być odpowiedzialne za utrzymanie i ocenę SZNS udostępnionego podmiotowi. W ust. 2 tego artykułu ustanowiono szczególne warunki, które musi spełnić dana organizacja, aby móc ubiegać się o status organizacji monitorującej²¹. Ścisły nadzór nad funkcjami utrzymywania i oceny SZNS przez osobę inną niż sam podmiot wynika z odpowiedzialności związanej z tym zadaniem, a mianowicie zapewnienia, że stosowana metoda zapobiega wprowadzaniu po raz pierwszy do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna lub produktów z tego drewna. Takie podejście jest uzasadnione znaczeniem przywiązywanym do ochrony przed nielegalnym pozyskiwaniem drewna. Ponadto ten art. 8 ust. 1 nakłada na organizacje obowiązek sprawdzenia, czy podmioty prawidłowo stosują SZNS, i podejmowania działań w przypadku jego niewłaściwego stosowania.

47. Do rozważenia byłoby tutaj, czy w tym przypadku mamy do czynienia z analogią między organizacją monitorującą a spółką dominującą, która utrzymuje i dokonuje oceny SZNS stosowanego przez spółkę zależną²². Wprawdzie nie można wykluczyć, z praktycznego punktu widzenia, że każdy podmiot w ramach grupy spółek – mając na uwadze interesy finansowe tej grupy – może ustanowić SZNS i przyznać prawo do jego stosowania innemu podmiotowi w ramach tej samej grupy, jednocześnie podejmując się zadania utrzymywania i oceny tego systemu, podobnie jak czyniłaby to organizacja monitorująca. Niemniej jednak istotne jest, aby wymagania ciężące na tym pierwszym podmiocie nie były mniej rygorystyczne niż te, które zostały przewidziane w art. 8 ust. 2 rozporządzenia nr 995/2010 w przypadku organizacji ubiegających się o status organizacji monitorujących.

48. Zasadne jest postawienie pytania, czy w ramach grupy spółek podmiot, który – ze względu na swoje kompetencje i możliwości – byłby uprawniony do utrzymywania i oceny SZNS, tak jak czyniłaby to organizacja monitorująca, rzeczywiście notyfikowałby właściwym organom wszelkie istotne lub powtarzające się naruszenia jednostki z tej samej grupy, której przyznał prawo do

¹⁹ Artykuł 4 ust. 3 rozporządzenia nr 995/2010.

²⁰ Jak stanowi bowiem art. 8 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 995/2010, organizacja monitorująca „utrzymuje i regularnie ocenia [SZNS] określony w art. 6 i przyznaje podmiotom prawo do stosowania tego systemu”.

²¹ Chodzi tu w istocie o warunki dotyczące osobowości prawnej i siedziby prawnej w Unii, posiadania odpowiedniej wiedzy specjalistycznej i zdolności do wykonywania określonych zadań oraz braku jakiegokolwiek konfliktu interesów przy wykonywaniu swoich zadań.

²² Pod warunkiem że ustalone zostanie, iż miało miejsce takie stosowanie w rozumieniu pkt 25, 26 i 34 niniejszej opinii.

stosowania tego SZNS²³. Budzi to wątpliwości, tym bardziej że podmioty te, ze względu na ściśle powiązania istniejące w ramach grupy kapitałowej, wchodzi w skład tej samej jednostki gospodarczej. Takie skierowane do właściwych organów zgłoszenie mogłoby bowiem ostatecznie skutkować sankcją, która miałaby wpływ na interesy finansowe całej tej jednostki gospodarczej. W takich okolicznościach pozwolenie spółce dominującej na utrzymywanie i ocenę SZNS swojej spółki zależnej, może – w ramach logiki gospodarczej ukierunkowanej na generowanie zysków – prowadzić do obejścia systemu ustanowionego na mocy rozporządzenia nr 995/2010.

49. Tytułem uzupełnienia należy podkreślić, że problematyczna byłaby sytuacja, w której spółka zależna stosowałaby SZNS ustanowiony przez organizację monitorującą, podczas gdy prawo do stosowania tego SZNS zostało przyznane spółce dominującej. Jeżeli bowiem organizacja monitorująca upoważnia podmiot do stosowania SZNS, przyjmuje na siebie szczególne obowiązki, które nie ciążyłyby na niej w przypadku braku takiej umowy i, bardziej ogólnie rzecz ujmując, w przypadku braku wiedzy o takim stosowaniu. Taka konfiguracja byłaby zatem niezgodna z systemem ustanowionym rozporządzeniem nr 995/2010.

C. Wykładnia teleologiczna

50. Jeśli chodzi o wykładnię teleologiczną, należy pamiętać, że celem rozporządzenia nr 995/2010 jest wspieranie walki z nielegalnym pozyskiwaniem drewna i związanym z nim handlem²⁴. W związku z tym jako akt wchodzący w zakres ochrony środowiska rozporządzenie to realizuje bardziej ogólnie cele inne niż te, które realizują poszczególne przedsiębiorstwa.

51. W tym kontekście należy zauważyć, że o ile w życiu gospodarczym ważna jest możliwość prowadzenia działalności transgranicznej, dostosowania się do warunków rynkowych i poszukiwanie rynków zbytu, co uzasadnia tworzenie grup kapitałowych jako korzystnych z ekonomicznego punktu widzenia, o tyle – w mojej ocenie – względy te mają ograniczone znaczenie w dziedzinie ochrony środowiska będącej przedmiotem niniejszej sprawy.

52. Niewątpliwie bowiem jest prawdą, że współzależność pomiędzy ochroną środowiska a rozwojem spółek musi być ujmowana w taki sposób, aby niepotrzebnie nie utrudniać rozwoju spółek na rynku wewnętrznym. Na przykład, aby uniknąć zbędnych obciążeń administracyjnych, od podmiotów, które już stosują systemy lub procedury spełniające wymogi rozporządzenia nr 995/2010, nie należy wymagać ustanawiania nowych SZNS²⁵. Istotne jest także, żeby małym i średnim przedsiębiorstwom zapewniać pomoc techniczną, a także ułatwiać wymianę informacji, co ma na celu pomóc im spełniać wymogi nałożone na nie na mocy tego rozporządzenia²⁶. Jednakże względy związane z interesami spółek, w szczególności korzyści finansowe wynikające ze stosowania tego samego SZNS, w żadnym wypadku nie mogą przeważać nad względami wynikającymi z konieczności ochrony środowiska ani zwalniać podmiotów z obowiązku zachowania należytej staranności zgodnie z wymogami przewidzianymi w tym rozporządzeniu.

53. W tym kontekście środki wprowadzone rozporządzeniem nr 995/2010 mają na celu osiągnięcie rezultatu zgodnego z celami tego rozporządzenia. Podmioty „powinny podjąć odpowiednie kroki, aby upewnić się, że nielegalnie pozyskane drewno i pochodzące z niego produkty nie są wprowadzane do obrotu na rynku wewnętrznym [...], stosując system środków

²³ Zgodnie z obowiązkami spoczywającymi na organizacjach monitorujących na mocy art. 8 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 995/2010.

²⁴ Motyw 31 rozporządzenia nr 995/2010.

²⁵ Motyw 18 rozporządzenia nr 995/2010.

²⁶ Motyw 25 rozporządzenia nr 995/2010.

i procedur w celu zminimalizowania ryzyka wprowadzenia do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna i produktów pochodzących z takiego drewna²⁷. Innymi słowy, podmioty gospodarcze są, w ramach swojej działalności handlowej, zobowiązane do osiągnięcia określonego rezultatu, a mianowicie ograniczenia ryzyka wprowadzenia na rynek nielegalnie pozyskanego drewna i produktów z drewna do poziomu nieistotnego. Obowiązek zachowania staranności wynikający z art. 4 ust. 2 i 3 oraz art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010 jest zatem porównywalny z obowiązkiem osiągnięcia danego rezultatu.

54. Z jednej strony obowiązek stosowania SZNS należy uznać za spełniony, gdy podmiot jest w stanie wykazać, że jego stosowanie umożliwiło mu osiągnięcie pożądanego rezultatu, wskazując, w jaki sposób uzyskane informacje zostały sprawdzone pod kątem kryteriów ryzyka określonych w art. 6 ust. 1 lit. b) wspomnianego rozporządzenia, w jaki sposób podjęto decyzję w sprawie środków ograniczających ryzyko i w jaki sposób podmiot określił stopień ryzyka²⁸.

55. Z drugiej strony obowiązek utrzymywania i regularnej oceny SZNS, w celu osiągnięcia pożądanego rezultatu, można uznać za spełniony, jeżeli, w celu sprawdzenia, czy SZNS funkcjonuje prawidłowo zgodnie z rozporządzeniem nr 995/2010, za pomocą odpowiedniej dokumentacji zostanie wykazane, że przeprowadzane były regularne kontrole albo przez sam podmiot, albo przez organizację monitorującą²⁹.

56. Za przyjęciem tego wniosku przemawia okoliczność, że naruszenie zakazu wprowadzania do obrotu na rynku wewnętrznym nielegalnie pozyskanego drewna lub wyrobów z takiego drewna podlega sankcjom przewidzianym przez państwa członkowskie³⁰. Sankcje te dotyczą zaś podmiotów w rozumieniu rozporządzenia nr 995/2010, ponieważ to na nich spoczywają obowiązki nałożone przez to rozporządzenie.

57. Komisja wyjaśnia jednak, że geneza rozporządzenia nr 995/2010 świadczy o zamiarze pozostawienia podmiotom pewnej elastyczności w wyborze SZNS. Z wniosku dotyczącego tego rozporządzenia jasno wynika, że, chociaż prawodawca europejski początkowo chciał nałożyć na podmioty obowiązek bardziej rygorystyczny, a mianowicie obowiązek ustanowienia SZNS³¹, w trakcie procesu legislacyjnego odstąpiono od tego zamiaru, pozostawiając podmiotom możliwość wyboru między ich własnym systemem, SZNS zapewnionym przez organizację monitorującą lub systemem zapewnionym przez stronę trzecią³².

58. Moim zdaniem jednak, w przeciwieństwie do tego, co sugeruje Komisja, ta opcja stosowania SZNS zapewnionego przez stronę trzecią, która nie jest organizacją monitorującą, w tym przypadku przez inną jednostkę w ramach grupy spółek, nie zwalnia podmiotu z obowiązku utrzymywania i oceny tego SZNS. Jak wykazano powyżej³³, taka interpretacja byłaby sprzeczna zarówno z brzmieniem, jak i z kontekstem przedmiotowych przepisów, zgodnie z którym jedynie organizacje monitorujące uznane przez Komisję i regularnie kontrolowane przez właściwe organy państw członkowskich mogą ponosić odpowiedzialność za te obowiązki. Wynika z tego, że zamysł

²⁷ Motyw 16 rozporządzenia nr 995/2010.

²⁸ Artykuł 5 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego nr 607/2012.

²⁹ W odniesieniu do tej organizacji monitorującej należy zauważyć, że ona z kolei podlega kontrolom przeprowadzanym w regularnych odstępach czasu przez właściwe organy na podstawie art. 8 ust. 4 rozporządzenia nr 995/2010.

³⁰ Motyw 27, art. 4 ust. 1 i art. 19 rozporządzenia nr 995/2010.

³¹ Zobacz art. 3 ust. 2 wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających drewno i produkty z drewna na rynek, COM(2008) 644 wersja ostateczna z dnia 17 października 2008 r.

³² Uzasadnienie dotyczące stanowiska Rady w pierwszym czytaniu, międzyinstytucjonalny numer referencyjny: 2008/0198 (COD), 5885/4/10 REV 4 ADD 1.

³³ Zobacz pkt 24–38, 40–49 niniejszej opinii.

prawodawcy, aby nie nakładać na podmioty obowiązku ustanowienia SZNS, nie oznacza, iż zostały one zwolnione z obowiązku utrzymywania i oceny SZNS, który stosują. Moim zdaniem realizację tego zamysłu należy rozumieć jako możliwość skorzystania z SZNS przewidzianych w rozporządzeniu nr 995/2010, takich jak systemy nadzoru istniejące na mocy przepisów krajowych lub dobrowolne mechanizmy kontroli łańcucha dostaw, pod warunkiem, że systemy te spełniają wymogi niniejszego rozporządzenia³⁴, a mianowicie są to SZNS, które ze względu na swój charakter nie są ustanawiane przez stosujące je podmioty.

59. Biorąc pod uwagę cele rozporządzenia nr 995/2010, możliwości tej nie można rozumieć jako pozostawienie możliwości posiadania jedynie dostępu do SZNS zapewnionego przez jakąkolwiek osobę trzecią, w tym osobę trzecią należącą do tej samej grupy spółek, która utrzymuje i dokonuje oceny tego SZNS. Ponadto wniosek, zgodnie z którym spółka zależna ma dostęp do elementów SZNS ustanowionego przez organizację monitorującą, mimo że prawo do jego stosowania zostało przyznane spółce dominującej, nie może zostać zaakceptowany w świetle celów tego rozporządzenia – co znajduje również potwierdzenie w argumentach przedstawionych powyżej³⁵.

60. Uzupełniająco pragnę również zauważyć, że sąd odsyłający odnosi się niewątpliwie do sytuacji, w której występuje, z jednej strony spółka dominująca, a z drugiej – jej spółka zależna. Wydaje mi się jednak istotne, co zresztą wielokrotnie podkreślałem w toku przedstawionej powyżej analizy, aby wnioski płynące z niniejszej sprawy nie były ograniczane wyłącznie do tego jednego powiązania gospodarczego łączącego te dwie jednostki. Powinny one mieć bardziej ogólne zastosowanie do wszystkich powiązań i konfiguracji istniejących w ramach grup spółek. W rozporządzeniu nr 995/2010 nie zdefiniowano bowiem pojęcia „spółki dominującej” (ani „spółki zależnej”), ale raczej pojęcie „podmiotu”, w zależności od prowadzonej przez niego działalności handlowej, nie zaś w zależności od powiązań gospodarczych z innymi jednostkami. W związku z tym wydaje mi się, że z prawnego punktu widzenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sytuacji bardziej zasadne jest przyjęcie podejścia, które nie ogranicza się ściśle do powiązania „spółka dominująca – spółka zależna”, w szczególności ze względu na prawidłowy przebieg postępowania³⁶.

61. Wreszcie okoliczności, które przedstawiłem powyżej, wydają mi się wystarczające do udzielenia odpowiedzi na pytanie skierowane do Trybunału przez sąd odsyłający. Nie jest zatem konieczne badanie argumentów stron odnoszących się do tego, czy krajowe przepisy dotyczące należytej staranności wchodzą w zakres bardziej rygorystycznych środków ochronnych w rozumieniu art. 193 TFUE. Przeprowadzanie tej analizy nie wydaje mi się konieczne, tym bardziej że – jak potwierdzono na rozprawie – urząd krajowy zarzuca JYSK Węgry naruszenie obowiązku ciężącego na tej spółce jako na podmiocie gospodarczym na podstawie art. 4 ust. 2 w związku z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010.

³⁴ Artykuł 4 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia nr 995/2010.

³⁵ Obowiązki związane z dochowaniem należytej staranności zostały dodatkowo wzmocnione wraz z przyjęciem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010 (Dz.U. 2023, L 150, s. 206), które obecnie przewiduje, w szczególności w art. 12, obowiązek „ustanowienia” przez podmioty systemów należytej staranności. Jak potwierdziła Komisja podczas rozprawy, na mocy nowego rozporządzenia podmioty podlegają bardziej rygorystycznym obowiązkom w zakresie należytej staranności. Zmiana ta co do zasady została uwarunkowana odnotowaniem ograniczonej skuteczności przepisów przewidzianych w rozporządzeniu nr 995/2010, zarówno w odniesieniu do podmiotów, jak i organizacji monitorujących.

³⁶ Podejście to nie jest sprzeczne z paremią „one case at a time”, lecz ma po prostu na celu określenie elementów mających rzeczywiste znaczenie prawne dla udzielenia odpowiedzi na pytanie prejudycjalne skierowane do Trybunału w niniejszej sprawie.

62. W świetle powyższego uważam, że art. 4 ust. 2 i 3 w związku z art. 6 ust. 1 rozporządzenia nr 995/2010 należy interpretować w ten sposób, że nie jest zgodna z tymi przepisami sytuacja, w której będący spółką należącą do grupy kapitałowej podmiot ma dostęp do będących częścią systemu zasad należytej staranności elementów, o których mowa w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia, który to system jest utrzymywany i oceniany przez inną spółkę z tej samej grupy lub który został ustanowiony przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8 tego rozporządzenia, i jest stosowany przez tę inną spółkę. O ile nie można wykluczyć możliwości pomocy ze strony osoby trzeciej w korzystaniu z elementów SZNS w rozumieniu art. 6 ust. 1, o tyle podmiot ma obowiązek działać proaktywnie, podejmując środki zgodne z tym SZNS. Posiadanie jedynie dostępu do elementów tego SZNS jest niezgodne z wymogami wynikającymi z tego rozporządzenia.

IV. Wniosek

63. Mając na względzie powyższe rozważania, proponuję, aby Trybunał odpowiedział na pytanie prejudycjalne przedstawione przez Fővárosi Törvényszék (sąd dla miasta stołecznego Budapeszt, Węgry) w następujący sposób:

Artykuł 4 ust. 2 i 3 w związku z art. 6 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 995/2010 z dnia 20 października 2010 r. ustanawiającego obowiązki podmiotów wprowadzających do obrotu drewno i produkty z drewna

należy interpretować w ten sposób, że

nie jest zgodna z tymi przepisami sytuacja, w której będący spółką należącą do grupy kapitałowej podmiot ma dostęp do będących częścią systemu zasad należytej staranności elementów, o których mowa w art. 6 ust. 1 tego rozporządzenia, a który to system jest utrzymywany i oceniany przez inną spółkę z tej samej grupy lub który został ustanowiony przez organizację monitorującą, o której mowa w art. 8 tego rozporządzenia, i jest stosowany przez tę inną spółkę.